

Transcript interview boek service-learning

Dit is het transcript van het gesprek tussen Nicolas Standaert en Kaat Somers over het boek 'Service-learning in hoger onderwijs' tijdens het netwerkevent van het Vlaams Netwerk voor Service-Learning in Hoger Onderwijs op 21 februari 2025.

Nicolas Standaert:

Dus de eerste vraag is: wat is de ontstaansgeschiedenis van het boek? Waar komt de gedachte vandaan? Hoe is dat ontstaan?

Kaat Somers:

Ja, ik denk dat ons netwerk is opgericht in 2019. Volgend op de - misschien dat een aantal van jullie daar ook op aanwezig waren - de tweede European Conference on Service-Learning in Higher Education, waar ook een Vlaamse dag aan gekoppeld was en waar we voor het eerst echt een heel aantal partners van hoger onderwijsinstellingen hebben samengebracht en een aantal workshops en presentaties hebben georganiseerd. En vanaf dan zijn we eigenlijk, ja, de afgelopen 5 jaar ondertussen al, wat verder begint te evolueren en voelen we toch wel ook veel goesting om samen wat projecten aan te gaan.

En ook een gebrek in de literatuur aan Nederlandstalige materialen. Zijnde er is heel veel materiaal van Noord-Amerika, van Latijns-Amerika, in het Spaans en in het Engels. Natuurlijk, service-learning is een hele gecontextualiseerde pedagogie, dus natuurlijk vinden we het ook fijn om iets te brengen van Vlaamse bodem en dan ook in het Nederlands, want er zijn wel een aantal boeken uitgebracht al. Er is bijvoorbeeld een praktijkboekje van de KDG over een van de vakken die dat zij hebben, wat een heel mooi voorbeeld is, maar vooral een praktijkboek is. En echt een boek over de theoretische basis van service-learning – vakontwerp, hoe je daar nu aan moet beginnen - maar was er eigenlijk nog niet.

En toen kreeg ik in 2021 een mailtje van een uitgever die vroeg: “Zeg, je netwerk, dat ziet er wel boeiend uit. En dat service-learning, wij zijn daar wel in geïnteresseerd. Willen jullie daar misschien met ons over samenwerken?” Dus ja, dat was heel fijn dat dat eigenlijk aansloot bij de behoefte die we eigenlijk al voelden in het netwerk en dan die uitgever. Dan zijn we daarop gesprongen en zo is het verhaal begonnen. En twee jaar later zitten we hier.

Nicolas Standaert:

Wat is het doelpubliek van het boek? Want je zegt, het is niet dadelijk een praktijkboek. Maar wat is het doelpubliek?

Kaat Somers:

Ja, iedereen dat hier zit sowieso. Maar ook breder. We hebben eigenlijk ervoor gekozen om het boek in twee grote delen op te delen. Een deel rond de service-learning-pedagogie. Met vijf hoofdstukken die echt inzoomen op bepaalde thematieken. Een eerste wat en waarom, een tweede rond vakontwerp, maar ook een aantal specifieke.

En zoals je kan zien, als je wel al wat van service-learning kent, dan is misschien dat eerste en misschien dat tweede hoofdstuk net iets minder relevant voor jou. Hoewel het interessant is om ook wel nieuwe inzichten eruit te halen. Maar zeker voor mensen die nog weinig ervaring met service-learning hebben, zijn dat heel interessante hoofdstukken. Ook die andere hoofdstukken zijn interessant voor service-learning-beginners. Maar ook voor meer ervaren docenten die graag meer input willen over

Service-learning evalueren: hoe doe ik dat? Duurzame partnerschappen creëren: misschien heb je een aantal partners, maar zoek je naar manieren om die samenwerking wat meer te bestendigen. Ja, dan zijn die verdiepende hoofdstukken natuurlijk wel heel boeiend. Dus dat eerste deel focust zich heel erg op die pedagogie.

En daarna kiezen we er ook voor om in een tweede deel in te gaan op een aantal actuele trends in hoger onderwijs. Ook dat is iets wat zowel voor docenten met al meer ervaring, als voor het beginnende docenten heel interessant is om te bekijken waarvoor kan service-learning nu interessant zijn.

Ben je bezig en ben je op zoek naar manieren om in jouw vak wat meer input rond de SDG's en duurzame ontwikkelingen te brengen? Wel dan is service-learning misschien een interessant verhaal. Had je als service-learning en wil je graag daar meer info rond duurzame ontwikkelingen in brengen, dan is dat interessant. Had je een vak waar misschien al wat duurzame ontwikkelingen in zat en dan wil je daar misschien wat service-learning in brengen. Dus eigenlijk voor beide doelgroepen is er eigenlijk wel wat wils.

Daarnaast richten we ons niet alleen op docenten van hoger onderwijs, willen we ook een breder publiek aantrekken: maatschappelijke partners waar jullie mee samenwerken, waarvan je misschien al honderd keer de vraag hebt gekregen van wat is dat nu eigenlijk, wat wij hier doen? We werken toch gewoon samen en ze komen toch gewoon vrijwilligerswerk bij ons doen. Wel nee, het is service-learning en dit boek kan je misschien helpen om dat op een meer toegankelijke manier met hen te bespreken.

We hebben ook echt ons best gedaan om het niet academisch te doen, maar toegankelijk te maken voor een breed publiek.

Ook met een knipoog misschien naar leerkrachten in secundair onderwijs die geïnteresseerd zijn in service-learning. Het is natuurlijk een boek met als titel 'Service-learning in hoger onderwijs', maar er zit zeker ook inspiratiebronnen in voor andere stukken.

Ook voor studenten kan het heel erg boeiend zijn. Als de studenten wat input nodig hebben over wat het is. Ik denk ook student-leerkrachten of leraren in opleiding dat dit een heel boeiend boek kan zijn.

En daarbij wou ik ook nog zeggen inderdaad dat elk van die hoofdstukken eigenlijk op zichzelf staat. Dus ben je niet geïnteresseerd om al die hoofdstukken volledig meteen door te nemen. Ben je vooral geboeid door service-learning en diversiteit? Daar wil ik echt heel veel meer over weten, dan kan je gewoon alleen dat hoofdstuk lezen. Je kan het boek terug in je boekenkast zetten en het eruit halen wanneer je het nodig hebt en wanneer je input nodig hebt over iets anders.

We hebben ook gestreefd naar duurzaamheid in de inhoud, als in dat het niet enkel gaat over vakken die na een jaar terug afgelopen zijn ofzo. Maar dat echt de basis is eigenlijk de theoretische kaders die dat voor een lange termijn kunnen meedraaien.

Nicolas Standaert:

Je zegt theoretische kaders, maar zijn er dan ook praktijkvoorbeelden?

Kaat Somers:

Uiteraard, want service-learning kan niet zonder praktijk. Natuurlijk vinden we het belangrijk om ook wat er gebeurt in Vlaanderen te showcasen in zo'n boek en plus ook om die theorie natuurlijk concreet te maken. Want anders blijft het heel erg abstract en dat is nu juist wat met service-learning niet willen.

Dus, in totaal staan er 41 vakken van het service-learning-netwerk - alle partners zijn in die voorbeelden vertegenwoordigd - dus 41 individuele vakken die eigenlijk in het boek aan bod komen.

Als je naar het boek kijkt, ze hebben een leuke lay-out, als in ze zijn roosgekleurd, dus je kunt er niet naast kijken. En aan het begin van elk hoofdstuk staat...

Ja, ik heb een assistent nodig, sorry.

Nicolas Standaert:

Ik zal dan assistent spelen.

Kaat Somers:

Dus die voorbeelden in het boek zelf zijn heel erg... zijn vrij kort, toegespitst op de thematiek waar het over gaat.

Maar aan het begin van elk hoofdstuk staat een kleine QR-code die je doorverwijst naar de verschillende praktijkvoorbeelden in het hoofdstuk. Er staat ook een QR-code op de slide. Dat brengt je naar de [hoofdpagina](#) en dan kan je zo doorklikken per hoofdstuk naar alle voorbeelden die aanbod komen met dan meer uitleg.

Want natuurlijk in het boek is geen plaats om heel uitgebreide toelichting te geven over die vakken. We vinden dat wel belangrijk en we denken ook dat mensen die het boek lezen het nuttig vinden om meer info te krijgen over bepaalde vakken.

Ben je een docent die geïnteresseerd is in biologie en er is daar een voorbeeld rond biologie, dan wil je daar misschien wel meer over weten:

- Is dat een plichtvak?
- Hoeveel studenten doen daar aan mee?
- Hoe wordt die reflectie daar juist vormgegeven?

Dat kan je dan terugvinden op die webpagina's. Die webpagina's worden ook beheerd door ons netwerk, wat wil zeggen dat die ook geüpdatet kunnen worden.

Veranderen er dingen in die vakken? Komen er extra studenten bij? Komen er nieuwe ontwikkelingen in de manier op dat vak wordt georganiseerd? Dan kunnen we dat nog altijd aanpassen, waardoor ook dat stuk van het boek eigenlijk duurzaam blijft.

Meer informatie over het boek:

www.servicelarningvlaanderen.be/boek-service-learning-in-hoger-onderwijs